"Zorgt de vierdagenweek wel voor meer evenwicht tussen werk en privé?"

Nieuws dinsdag 1 maart 2022

Deze week bereikte de federale regering een akkoord over de zogenaamde arbeidsdeal. Die moet zorgen voor meer flexibiliteit op het werk en meer evenwicht tussen werk en privé. Betekent dit akkoord een vooruitgang voor de werknemers?

Chris Reniers: “De arbeidsdeal is in de eerste plaats gericht op het personeel in de privésector. We verwachten echter wel dat bepaalde elementen een invloed zullen hebben op de arbeidsorganisatie in de openbare diensten, maar die moeten dan wel eerst passeren via onderhandelingscomités. Het akkoord naadloos overnemen, zonder dat de vakbond daarin een zeg heeft, lijkt me absoluut geen goed idee.

Het valt op dat het akkoord wordt voorgesteld als een manier om voor werknemers meer evenwicht te krijgen tussen werk en privé. Dit is maar een deel van de waarheid, want tegelijk wordt hen ook meer flexibiliteit gevraagd. De arbeidsorganisatie krijgt door dit akkoord een veel individualistischere benadering. Het is dus nog maar de vraag of de huidige voorstellen wel in het voordeel zijn van de werknemers.”

Waar zie je problemen?

Chris Reniers: “De arbeidsdeal maakt een vierdagenweek mogelijk. Werknemers zouden dan kunnen kiezen om hun werk van vijf dagen in vier dagen te doen, waardoor een vrije dag ontstaat. Dat klinkt mooi, maar tegelijk betekent het wel dat je vier dagen per week negen à tien uur werkt en dus tot wel twaalf uur van huis bent, verplaatsing meegerekend. Is deze mogelijkheid, die wordt voorgesteld als positief voor het evenwicht tussen werk en privé, dan wel zo positief? Ik heb niet de indruk dat één vrije dag dan compenseert voor de vier andere intense en zware werkdagen. Bovendien rept de arbeidsdeal met geen woord over arbeidsduurvermindering.”

Zal iedereen gebruik kunnen maken van de nieuwe maatregelen?

Chris Reniers: “Dat zal afhangen van de aard van het werk dat je doet en hoe mondig je bent om met de werkgever te onderhandelen over een individueel werkregime. Er zal dus een dualiteit ontstaan tussen werknemers: sommige werknemers kunnen er gebruik van maken, andere niet. We moeten er vooral over waken dat de werknemers die het zwakst staan op de arbeidsmarkt niet de speelbal zullen worden van deze nieuwe flexibiliteit en ingeschakeld worden in een regeling die niet hun wens of niet in hun voordeel is. Bovendien doet men ook pogingen om de vakbonden in deze individuele onderhandelingen buitenspel te zetten. Die evolutie zie ik met lede ogen aan.”

Vrees je ook voor een verlies aan solidariteit tussen werknemers, wanneer ze elk aan hun eigen regime werken?

Chris Reniers: “In veel openbare diensten en administraties maakt men vakbondswerk tegenwoordig steeds moeilijker. Men probeert de banden tussen werknemers en hun vertegenwoordigers te verwateren of door te

knippen. Men beschouwt vakbonden steeds meer als een noodzakelijk kwaad dan als een nuttige factor en facilitator om de werkplek veiliger en aangenamer te maken.

Neem telewerk als voorbeeld. Men prijst bij werknemers de vele voordelen aan, maar vermeldt te weinig de nadelen ervan. Door de collectieve aspecten van de werkplek weg te nemen, staan werknemers er bij problemen in hun eentje voor. Zo missen ze al snel de collectieve slagkracht van hun collega's en de vakbond.

We moeten als vakbond voortdurend voorkomen dat we gemuilkorfd worden – wat we gelukkig met succes kunnen doen – maar daar zouden onze inspanningen niet mogen liggen. We hebben nog veel andere katten te geselen op de werkvloer."

Wat vond je van de tussenkomst van PS-voorzitter Paul Magnette, die e-commerce in ons land wil verbieden?

Chris Reniers: "Hoewel zijn tussenkomst in vele kringen werd afgedaan als belachelijk, legde hij volgens mij wel de vinger op de wonde. In geen enkele sector wordt zoveel flexibiliteit geëist van de werknemers in ruil voor zo'n slechte verloning. De provocatieve uitspraken van Magnette zorgden er op zijn minst voor dat veel mensen hierover zijn beginnen nadenken. We moeten ons dus de vraag stellen of we werknemers op een dergelijke manier kunnen blijven gebruiken of zelfs misbruiken in discutabele arbeidsomstandigheden, enkel en alleen maar om een pakje binnen de zo snelst mogelijke tijd aan onze deur geleverd te krijgen. E-commerce is natuurlijk een mondiaal probleem, maar als Belgische vakbond mogen we niet zwijgen over dergelijke wantoestanden, laat staan dat we ze aanvaarden."